

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԱՐԺԷՔԸ

(Թարգմանութիւն)

Մենք ժամանակը դործ ածել չգիտենք: Մէկը շատ սիրուն ասել է. «Դեռ ես չի ծնուել մի մարդ, որ կարողանար դնահատել իւր կեանքի ամեն մի ժամը, ինչպէս հարկն է»: Մենք՝ իբրեւ անփորձ պատանի, թեթեամասբար վատնում ենք ոսկի ժամանակը, կարծելով թէ դա մի անսպառ գանձ է և երբէք չի հատնիլ: Մենք կեանքի սկզբի և վախճանի վրայ նայում ենք ինչպէս հեռադիտակի միջով, որ մի կողմից մեծացնում ու մօտեցնում է առարկաները, իսկ միւս կողմից՝ փոքրացնում ու հեռացնում: Երբ նայում ենք կեանքի սկզբի վրայ, մեզ մօտիկ է երեւում. իսկ երբ նայում ենք վախճանի վրայ՝ հեռու: Ըստ սաղմոսի «մեր օրերի թիւը եօթանասուն տարի է, աւելի ամրակազմներինը՝ ութսուն»: Շատերի կեանքի համար այդ նոյն իսկ մի չափազանց առատ սահման է: Մեզնից շատերը մեռնում են նոյն իսկ յիսունին չհասած: Սակայն ենթադրենք, թէ մենք ամենքս կարող ենք մինչև եօթանասուն տարին ապրել: Այդ է ընդամենը մեր ժամանակի պաշարը, մեր կեանքի դրամագլուխը, որը, սակայն, տուկոս չի բերում, հետզհետէ չի աճում, այլ շարունակ պակասում ու նուազում է: Մենք ծախսում ենք բուն դրամագլուխը:

Եթէ մենք տասնեվեց հազար ռուբլի ունենայինք, այդ կարող էինք համարել մի լաւ դրամագլուխ, բայց եթէ այդ փողերի վրայ մի բան աւելացնելու հնար չունենք, այլ ստիպուած ենք ծախսել դրամագլուխը և դեռ կէսն էլ պարտքեր վճարել, այն ժամանակ պէտք է շատ մեծ խնայողութեամբ դործածել մնացած կէսը: Ճիշտ այդպէս էլ անհրաժեշտ է խնայողութեամբ դործ ածել ժամանակը: Սենեկա իմաստունն ասել է. «Ժամանակի նկատմամբ խը-

նայող լինելը առաքինութիւն է: Չկայ աւելի թանկագին գանձ, քան ժամանակը և աւելի մեծ կորուստ, քան ժամանակի կորուստը: Անօգուտ կերպով կորցրած ժամանակի մասին իրաւամբ կարելի էր այսպիսի յայտարարութիւն տալել. «Արեւ ծագելուց մինչև մայր մտնելը կորել են մի քանի ոսկէ ժամեր, նրանցից իւրաքանչիւրը դարգարուած է վաթսուն ագամանդեայ բոպէներով», սակայն, դժբախտաբար, բոլոր սրտնումներն անօգուտ կը լինէին. քանի որ այդ կորուստը անդառնալի է:

Ամեն ինչ կարելի է յետ դարձնել, բացի ժամանակից: Կարելի է կրկին ձեռք բերել կորցրած հարստութիւնը, վերականգնել խանդարուած առողջութիւնը, վերահաստատել խզուած բարեկամութիւնը, հնարաւոր է նոյն իսկ վերականգնել արատաւորուած քարի անունը, ժամանակը սակայն ոչ մի կերպ յետ դարձնել չի կարելի: Անցկացող ամեն մի բոպէի հետ հետզհետէ կարճանում է և մեր կեանքի թելը: Այսօրուայ օրը, որ արևի մայր մըտնելովը վերջանում է, այլ ևս երբէք յետ չի դառնալ: Արեւ կրկին ու կրկին կը ծագի ու մայր կը մտնի, սակայն այդ արդէն նոր օրեր կը լինին. անցածը մի անդառնալի կորուստ է մեր կեանքի դրամագլխից: Բայց մենք միջոց ունենք երկարացնելու մեր կեանքը:

Աշխատանքով ու նշանաւոր դէպքերով լի կեանքը աւելի երկար է թւում, քան տաղտուկ, միօրինակ կեանքը: Պարապութեան մէջ առանձին ժամերը երկար են թւում, բայց այդպէս անցկացրած կեանքը, երբ յետ ես նայում, շատ կարճ է երևում, որովհետև յիշելու ոչինչ չկայ: Իսկ եռանդուն գործունէութիւնը, արդիւնաւոր աշխատանքը ամեն մի օրն իսկ աչքի ընկնող ու նկատելի է դարձնում:

Երբ մարդ յիշում է, թէ ինչ արաւ երկրի վրայ Բրիտանոս իւր քարոզութեամբ երեք տարուայ ընթացքում, թւում է, թէ նորա գործունէութիւնը տասնեակ տարիներ է տևել: Պօղոս առաքեալը, որ իւր քարոզչական բազմաբղիւն գործունէութեամբ շրջել է այն ժամանակի աշխարհի համարեա թէ կէսը, կարծես, Մաթուսաղայից է

աւելի է ապրել: Այն կեանքը, որի ամեն մի օրը, ամեն մի ժամը լի է աշխատանքով, շատ երկար է թւում:

Եթէ ժամանակը յիշաւի մի գանձ է, անհրաժեշտ է պահպանել այն: Ժամանակի պահպանութեան կանոնները նոյնն են, ինչ որ դրամինը: Պէտք է պահպանել ժամանակը գողերից: Մեզնից ժամանակ շատ է գողացւում: Ժամանակի մի մասն ամեն օր մեզնից յաճախ յափշտակում է քունը: Քնելու համար գործածած 7—8 ժամը անհրաժեշտ է, այդ մեր պարտքն է յոգնած մարմնի նկատմամբ: Սակայն ճիշդն յաճախ մարդիկ քնում են օրը 9—10, նոյն իսկ 12 ժամ: Աւելորդ ժամերը յափշտակում է մեզ նից քունը:

Մեզ կողոպտողներից մէկն էլ ծուլութիւնն է: Գործը հօ չի փախչում, ապում ենք մենք:—Ի հարկէ գործը չի փախչում, իսկ ժամանակը... Ձէ որ հա փախչում է ե ոչ մի սւժով չի կարելի կանգնեցնել և յետ բերել: Երբ էք մի յետաձգիր վաղուան այն, ինչ որ պէտք է անել այսօր: Վաղն ունի իւր գործը, իւր զբաղմունքը, իւր պարտականութիւնները:

Երբէք անգործ մի մնար: Շատ ծանր է անգործ մարդ տեսնելը: Ո՛րքան գործ կայ անելու ամեն տեղ, ճիշդն եռանդուն ու գործունեայ մշակներ են պէտք, իսկ մարդիկ պարապ անց են կացնում իրենց ժամանակը ու ձանձրոյթից տառապում: Մի՛թէ կեանքը այնպէս վատ կը լի նէր, ինչպէս այժմ, եթէ ամեն մի մարդ որ և է բարի, խելացի, հանրօգուտ գործ կատարէր: Ո՛րքան մարդկային սւժեր ու ընդունակութիւններ, ճիշդն բարի զգացմունքներ ու ձգտումներ են կորչում ի զուր տեղը:

Ես կարծում եմ, այս աշխարհում ամենախզճալին այն պարապ մարդն է, որ շարունակ առում է, ինչ անեմ, ինչ պէս թէ՛ ինչ անեմ: Քանի՛ քանի՛ տեսակ գործեր կան մեր շուրջը: Աշխատել չգիտէք: Սովորեցէք, կտրգացէք, մտածեցէք, կեանքի մէջ մտէք: Աշխատանքի համար նախապատրաստուելն էլ հէնց մի աշխատանք է: Պաշտպանեցէք ձեր գանձը՝ ժամանակը գողերից, ծուլութիւնից,

անդործութիւնից, երկար քնից:

Ժամանակի պահպանութեան երկրորդ կանոնն է, ժամանակն ի զուր տեղը չկորցնել, չվատնել: Մենք սարսափելի կերպով վատնում ենք ժամանակը: Մենք չենք գնահատում ժամանակի մնացորդները, փշրանքները, ինչպէս որ չենք գնահատում առանձին կոպէկները: Մեծ դրամը մենք խնայում ենք, յաճախ այս առարկութեամբ. «Նա չեմ' ուզում' մեծ փողը մանրել, հէնց որ մանրում ես, իսկոյն ձեռքից դուրս է գալիս»: Իսկ մանր փողը հեշտութեամբ ծախսում ենք, իբր թէ այդ նոյն փողը չէ: Այդպէս է և ժամանակը: Ամեն մի ազատ քառորդ ժամը փոքր արժողութեամբ մի դրամ է. մի ծախսէք այդ ի զուր տեղը: Այդ, իբր թէ անպէտք, թողնենք կարող են շատ և շատ պէտք դալ: Մի բազմազբազ գիտնական բժիշկ մի քանի գիտական գրքեր է գրել մատիտով փոքրիկ թերթիկների վրայ հիւանդներին այցելութեան գնալիս կառքի մէջ: Հինգ հազարին կերակրելուց յետոյ, Փրկիչն ասաց. «Ժողովեցէք մնացած փշրանքները, որպէս զի ոչինչ չկորչի»: (Յովհ. 2, 12):

Ժամանակը վատնելու մի ուրիշ տեսակն էլ այն է, որ մենք արժան իրի համար թանկ գին ենք վճարում: Իրն արժէ մի ռուբլի, մենք վճարում ենք 5—10 ռուբլի: Կան որոշ բաներ, որոնց համար առ առաւելը կարելի էր գործ ածել շաբաթն 2—3 ժամ, այն ինչ մենք ամբողջ օրեր ենք գործ գնում: Օրինակ, մեր բազմատեսակ զուարճութիւնները, սրբան ժամանակ ենք նուիրում նրանց: Ոչ որ, ի հարկէ, չի ասիլ, թէ երբէք ոչ մի զուարճութիւն հարկաւոր չէ: Լաւ և խելացի զուարճութիւնները, բարեկամների հետ ունեցած հաճելի զրուցատրութիւնները, զբօսանքները միշտ օգտակար են, դրանք նոյնն են, ինչ որ համեմունքը կերակրի համար. բայց հօ չի կարելի ամբողջ ճաշը միմիայն համեմունքներից պատրաստել. նոյնպէս և չի կարելի ժամանակի մեծագոյն մասը զուարճութիւնների նուիրել:

Աստուած մեզ մեծ գործ է յանձնել: Նա մեզ ու-

դարկել է աշխարհ, մեզ տուել է կեանք, ընդունակութիւն, ոյժ, որպէս զի մենք Նորա թագաւորութիւնը հաստատելու գործին ծառայենք: Աստուծոյ գործը մեզ սպասում է, իսկ ժամանակն անդարձ կերպով անցնում դնում է: «Ուշք դարձրէք, որ ուղղութեամբ ընթանաք. ոչ որպէս անմիտներ, այլ որպէս իմաստուններ. գնահատեցէք ժամանակը, որովհետեւ օրերը չար են» (Եփես. Ե, 15—16):

Մամբրէ վարդապետ.

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ

Նախուց փոխադրուեցաւ Ախալցխա փոխանորդական պաշտօնով տ. Սիօն վարդապետը:

Մայր Աթոռս վերադարձան շնորհունակ Երուանդ և Ներսէս սարկաւազները, որոնք սովորում էին դերմանիայում: Երուանդ սարկաւազն իրեն դիտերտացիայի համար նիւթ էր ընտրել «Հայոց և Ասորոց եկեղեցիների յարաբերութիւնները», որն առանձին գրքով լոյս է տեսել: Շնորհունակ սարկաւազն այդ աշխատութեան համար արժանացած է Լիցէնցիատ պատուանուան: